

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه الزهراء

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه:

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته حسابداری

موضوع:

تأثیر ارائه صورت سود و زیان جامع بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان

صورت‌های مالی: دیدگاه‌های استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی

استاد راهنما

خانم دکتر مجتهدزاده

استاد مشاور

آقای دکتر بزرگ اصل

دانشجو

مرضیه مومنی

۴۲۵۰۴

شهریور ۱۳۸۱

انواع حساب‌های مالی ایران
۱۳۸۱
انواع حساب‌های مالی ایران
۱۳۸۱
انواع حساب‌های مالی ایران
۱۳۸۱

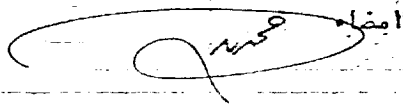
"بسمه تعالی"

صورتجلسه دفاعیه دانشجویان کارشناسی ارشد

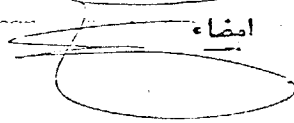
جلسه دفاع خانم زینب محمدی دانشجوی رشته حسابداری به شماره دانشجویی

۷۸۵۰۶۰۰۶ در تاریخ ۸۱/۷/۶ ساعت در ساختمان

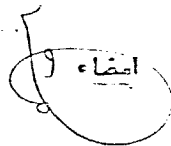
علوم اجتماعی اتاق ۳۱۷ تشکیل گردید.

امضاء

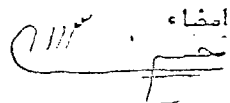
استاد راهنما: خانم دکتر محمد زاربه

امضاء

استاد مشاور: خانم دکتر کریمه اصل

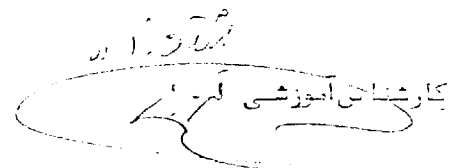
امضاء

استاد داور: خانم دکتر حمید

امضاء

استاد ناظر: خانم دکتر محمدرضا علی

امضاء

کارشناس آموزشی

تقدیم به آنها که بهترین هستند و
بهترینها خواهند بود.

برادر عزیزه

عباس مومنی

تقدیر و تشکر

شکر و سپاس آن مهربان نام ، که جهان را بر دیده‌ها پنهان و علم را بر وجود آدمی عرضه نمود تا به نعمت شکر شناخت مق نائل شوند.

در ابتدا به مصداق آیه «مَنْ لَمْ يَشْكُرْ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ» بر خویشتن فرض می‌دانم که از راهنماییهای ارزشمند علمی استاد ارجمندم ، سرکارخانم دکتر مجتهدزاده نهایت سپاس و قدردانی به عمل آورم.ایشان همواره نه تنها کمبودها و ناتوانی‌هایم را به سعه صدر پذیرا گشتند بلکه در مقاطع مختلف این کار همواره از هدایت و راهنماییهایشان بهره‌مند ساخته‌اند.همچنین از جناب آقای دکتر بزرگ اصل که مسئولیت مشاوره این تحقیق را بر عهده گرفتند و در طول انجام کار از راهنمایی‌ها و تذکرات ایشان بهره‌مند گشتم،کمال تشکر و قدردانی را دارم. و همچنین از اساتید محترم سرکارخانم دکتر حجازی و جناب آقای دکتر علوی که داوری و نظارت جلسه دفاعیه را بر عهده داشته‌اند تشکر وافر دارم.

از تمام زحمات پدر،مادر، خواهران و برادرانم سپاسگزارم و نیز از دوستان عزیز خدیجه بحرینی زاده و زرین‌پرواز که صادقانه‌ترین لطف را نثار زندگی من داشته‌اند نیز بسیار متشکرم.

چکیده

محصول نهائی گزارشگری مالی، صورتهای مالی است. در واقع هر صورت مالی منعکس کننده اطلاعاتی است که در مجموع این اطلاعات می تواند تصویر روشنی از واحد تجاری مورد نظر ارائه نماید. صورت سود و زیان جامع یکی از صورتهای مالی است که میزان افزایش یا کاهش حقوق صاحبان سرمایه را از بابت درآمدها و هزینه های مختلف نشان می دهد.

سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، مدیریت و سایرین جهت اتخاذ تصمیم های اقتصادی به اطلاعاتی در مورد علل تغییر دارائی ها و بدهی های موسسه، نتایج معاملات و آثار رویدادها و شرایط برخاسته از محیط نیاز دارند.

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر ارائه صورت سود و زیان جامع بر تصمیم گیری های استفاده کنندگان از دیدگاه استفاده کنندگان صورتهای مالی است. از این رو با استفاده از متون و ادبیات حسابداری و با صلاحدید اساتید محترم راهنما و مشاور تحقیق مؤلفه های تصمیم گیری شناسائی گردید و مبنای طراحی سؤال های ابزار اندازه گیری قرار گرفت.

اطلاعات لازم برای تحقق بخشیدن به اهداف تحقیق با استفاده از پرسشنامه کتبی جمع آوری شد. جامعه آماری پژوهش متشکل از دو گروه استفاده کننده صورتهای مالی شامل مدیران (کارشناسان مالی ارشد) شرکتهای سرمایه گذاری با تعداد ۱۰۳ نفر و مدیران مالی (کارشناسان مالی ارشد) صنعت آب و برق با تعداد ۱۲۰ نفر بود.

این تحقیق شامل دو فرضیه است. فرضیه اول تحقیق مربوط به تأثیر ارائه صورت سود و زیان جامع بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان صورتهای مالی از دید استفاده‌کنندگان صورتهای مالی می‌باشد. نتایج آزمون فرضیه اول که با استفاده از روش Binomial در سطح معنی داری ۰/۰۵ انجام پذیرفت، نشان می‌دهد که صورت سود و زیان جامع بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان تأثیر دارد.

فرضیه دوم تحقیق مرتبط با تفاوت بین دیدگاههای استفاده‌کنندگان صورتهای مالی در ارتباط با تأثیر صورت سود و زیان جامع بر تصمیم‌گیری‌های آنان می‌باشد. نتایج آزمون این فرضیه که با استفاده از تحلیل آماری Chi Square در سطح معنی داری ۰/۰۵ انجام پذیرفت، نشان می‌دهد که تفاوت معنی داری بین دیدگاههای استفاده‌کنندگان صورتهای مالی وجود ندارد.

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۳	فصل اول: کلیات تحقیق
۴	مقدمه
۴	تشریح و بیان موضوع
۸	اهمیت و اهداف تحقیق
۹	فرضیات تحقیق
۹	محدودیت‌های تحقیق
۹	تعاریف عملیاتی پاره‌ای از واژه‌های استفاده شده در تحقیق
۱۱	خلاصه فصل و چگونگی ارائه مطالب مربوط به سایر فصول
۱۲	فصل دوم: ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق
۱۳	مقدمه
۱۴	تاریخچه
۲۱	ماهیت سود جامع
۲۴	بررسی دو دیدگاه مرتبط با گزارشگری سود
۲۹	رابطه سود جامع با عایدی
۳۱	مفاهیم تئوری مالکیت و نگهداشت سرمایه
۳۳	استانداردهای گزارشگری سود جامع
۴۰	ضرورت گزارشگری سود جامع
۴۲	اجزای صورت سود و زیان جامع

۴۶	نحوه ارائه صورت سود و زیان جامع
۵۰	بررسی تحقیقات انجام شده
۵۹	خلاصه فصل
۶۰	فصل سوم: روش تحقیق
۶۱	مقدمه
۶۱	روش تحقیق
۶۲	شناسائی گروههای استفاده کننده
۶۸	جمع آوری اطلاعات
۶۹	شناسائی مؤلفه‌های تصمیم‌گیری
۷۰	کارآئی مدیریت
۷۱	بازده سرمایه‌گذاری
۷۳	پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی
۷۴	تهیه پرسشنامه
۷۵	قابلیت اعتماد (پایائی) پرسشنامه
۷۷	اعتبار (روائی) پرسشنامه
۸۰	روش توزیع پرسشنامه
۸۱	تجزیه و تحلیل اطلاعات
۸۱	خلاصه فصل

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات و ارائه نتایج

۸۳	مقدمه
----	-------

۸۳	نتایج به دست آمده از پرسشنامه
۸۳	اطلاعات جمعیت شناسی
۸۶	نتایج آزمون فرضیه اول
۹۵	نتایج آزمون فرضیه دوم
۹۵	آزمون فرضیه دوم در قالب پاسخ‌های «بلی» یا «خیر»
۱۰۲	آزمون فرضیه دوم در ارتباط با میزان تأثیر
۱۱۰	خلاصه فصل
۱۱۱	فصل پنجم: خلاصه تحقیق و نتیجه‌گیری
۱۱۲	مقدمه
۱۱۲	خلاصه تحقیق و نتیجه‌گیری
۱۱۵	ارزیابی و تشریح نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق
۱۲۸	نتیجه‌گیری
۱۲۹	محدودیت‌های تحقیق
۱۳۰	پیشنهادات برای تحقیقاتی آتی
۱۳۱	خلاصه فصل
۱۳۲	فهرست منابع و مآخذ
۱۳۲	منابع انگلیسی
۱۳۷	منابع فارسی

پیوستها

چکیده انگلیسی

مرکز اطلاعات مدرک علمی ایران
تسبیح مدرک

پیشگفتار

اتخاذ تصمیمات اقتصادی توسط استفاده کنندگان اطلاعات مالی بدون وجود اطلاعات معتبر و قابل اتکا امکان پذیر نیست. جریان سرمایه‌ها زمانی به سوی فعالیت‌های اقتصادی برتر سرازیر می‌شود که تصمیمات صاحبان سرمایه در زمینه سرمایه‌گذاری متکی به اطلاعات به موقع، مربوط و قابل اتکا باشد.

اطلاعات مالی در قالب مجموعه‌ای شکل یافته تحت عنوان صورتهای مالی ارائه می‌شود. صورتهای مالی باید در راستای رفع نیازهای مشترک طیف وسیعی از استفاده کنندگان که از درجات آگاهی متفاوتی نسبت به فعالیتهای اقتصادی و نحوه حسابداری برخوردارند، تهیه شود. تا مبنائی را برای ارزیابی وظیفه مباشرت مدیریت و اتخاذ تصمیمات اقتصادی فراهم کند.

صورت سود و زیان جامع یکی از انواع صورتهای مالی است که تهیه آن در ایران به تازگی الزام آور گردیده است. این صورت در واقع خلاصه‌ای از اجزای مهم تشکیل دهنده تمامی تغییرات در حقوق صاحبان سرمایه به جز آورده و ستانده صاحبان سرمایه را ارائه می‌کند.

از آنجائیکه بر اساس مفاهیم نظری گزارشگری مالی در ایران، ارزیابی سود و زیان جامع توسط استفاده کنندگان صورتهای مالی، به توان آنها مبنی بر ارتباط دادن نتایج واحد تجاری با دوره‌های زمانی خاص به منظور ارزیابی اثر تغییرات در شرایط اقتصادی بر نتایج واحد تجاری

کمک می‌کند، به نظر می‌رسد انجام تحقیقی در زمینه تاثیر محتوای اطلاعاتی این صورت مالی بر تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی و شناسایی دیدگاه‌های آنها گامی موثر در ارتقای کیفیت اطلاعات مندرج در این صورت مالی خواهد بود.

فصل اول:

کلیات تحقیق

- مقدمه
- تشریح و بیان موضوع
- اهمیت و اهداف تحقیق
- فرضیه‌های تحقیق
- محدودیت‌های تحقیق
- تعاریف عملیاتی پاره‌ای از واژه‌های استفاده شده در تحقیق
- خلاصه فصل و چگونگی ارائه مطالب مربوط به سایر فصول

مقدمه

این فصل به تشریح موضوع تحقیق، اهمیت و اهداف آن می‌پردازد. همچنین فرضیه‌های تحقیق، محدودیت‌های تحقیق و نیز تعاریف عملیاتی پاره‌ای از واژه‌های استفاده شده در پژوهش ارائه می‌شود.

تشریح و بیان موضوع

گسترش مالکیت عمومی واحدهای تجاری که در قالب ظهور شرکتهای سهامی عام تحقق یافته، یکی از عوامل اصلی تغییرات بنیادی در محیط اقتصادی ایران طی سالهای اخیر است. در چنین محیطی هر قدر کیفیت اطلاعات مالی ارائه شده مطلوبتر باشد، استفاده کنندگان تصمیمات اقتصادی مؤثرتری اتخاذ می‌نمایند. در نتیجه صورتهای مالی باید تا حد امکان قابل اتکاترین، و مربوطترین اطلاعات را در اختیار قرار دهد.

در سال ۱۹۳۶، کمیته اجرایی انجمن حسابداری آمریکا^(۱) در "بیانیه اصول حسابداری زیربنای صورتهای مالی شرکتهای سهامی"^(۲) از مفهوم سودفراگیر^(۳) دفاع کرد.^(۴) همچنین هیأت اصول حسابداری (APB)^(۵) انجمن حسابداران مستقل آمریکا (AICPA)^(۶) در سال

1- The Executive Committee of the American Accounting Association.

2- A Tentative Underlying Corporate Financial Statements.

3- All-inclusive Income.

۴- موسی، بزرگ اصل، (۱۳۷۸) "مبانی نظری و نحوه ارائه صورت سود و زیان جامع"، مجله حسابرس، سال اول، شماره ۲، صص ۲۱ - ۱۴.

5- Accounting Principles Board (APB).

6- American Institute of Certified Public Accountants.

۱۹۶۶ با صدور بیانیه شماره ۹ با عنوان "گزارشگری نتایج عملیات"^(۱) به سمت مفهوم سود جامع حرکت کرد. این مفهوم در بیانیه‌های شماره ۲۰ با عنوان "تغییرات حسابداری"^(۲) و شماره ۳۰ با عنوان "گزارشگری نتایج عملیات - گزارشگری اثرات واگذاری بخشی از واحد تجاری و رویدادها و معاملات غیرمترقبه، غیرعادی و غیرمکرر"^(۳) مجدداً مورد تأیید قرار گرفت. در سال ۱۹۷۵ هیأت استانداردهای حسابداری مالی (FASB)^(۴) در بیانیه مفاهیم شماره ۱۲ با عنوان "حسابداری اوراق بهادار خاص آماده برای فروش"^(۵) مفاهیم عملکرد عملیاتی و سودفراگیر را به کاربرد. اخیراً نیز در بیانیه شماره ۱۳۰ با عنوان "گزارشگری سود جامع"^(۶) محاسبه و ارائه سود جامع را اجباری کرده است.^(۷)

هیأت استانداردهای حسابداری مالی (FASB) در بیانیه مفاهیم شماره ۵ با عنوان "شناخت و اندازه‌گیری در صورتی‌های مالی واحدهای تجاری"^(۸) اظهار می‌دارد که یک مجموعه کامل

- 1- Accounting Principles Board, Opinion No.9: Reporting the Results of Operations , New York: AICPA , 1966.
- 2-....., Opinion No.20: Accounting Changes. New York: AICPA , 1971.
- 3-....., Opinion No.30: Reporting the Results of Operations - Reporting the Effects of Disposal of a Segment of a Business, and Extraordinary, Unusual and Infrequently Occuring Events and Transactions, New York: AICPA , 1973.
- 4- Financial Accounting Standards Board (FASB).
- 5- Financial Accounting Standards Board , Statement No.12: Accounting for Certain Marketable Securities, New York: AICPA, 1975.
- 6- , Statement No.130: Reporting Comprehensive Income, New York: AICPA. 1997.
- 7- Lucke , Randal W., and David T.Meeting , "How Companies Report Income" , Journal Of Accountancy (May 1998): 45-51.
- 8- Financial Accounting Standards Board, Concepts Statement No.5: Recognition and Measurement in Financial Statement of Business Enterprise, New York: AICPA, 1984.